Čabän

Ročník X. Číslo 11

2007
november

Mesačník Slovákov Békéšskej Čaby a okolia

Náš mesačník je desať ročný
Menoslov prispievateľov mesačníka Čabän

Keď si zalistujem v desiatich zviazaných ročníkoch nášho skromného mesačníka, rada sa pozastavím pri niektorých článkoch a fotografiách. Zisťujem, že takmer celá naša 10 ročná činnosť je zachytená na jeho stránkach. Stal sa našou písanou a fotografickou kronikou, dokumentujúcou množstvo akcií a podujatí našej organizácie, diania spoločenského života v Čabe, zaujímavostí, myšlienok a názorov nás, písaných o nás nám... Písané ľuďmi, ktorým počas desiatich rokov záležalo na slovenskom písanom slove, bolo im dôležité, aby na Čabe bolo prítomné. Sú to nasledovní:

Pavel Áchim
Ivan Miroslav Ambruš
Alžbeta Ancsinová
Juraj Ando
Pavol Ando
Gizela Apatóczka
Eva Balážová (Slovensko)
Zuzanna Bandzsalová
Ľubica Bartalská
Ágota Bartosová
Peter Bartos
Karol Belicza
Jían Bencsik
Zuzana Benková
Pavol Benyo
Zsolt Bereczky
Bartolomej Bertók
Michal Blaško
Erika Szőkeová Bogárová
Julianna Borgulová
Michal Borguľa
Lajos Budur
Hanka Szpisjáková Buková
Csilla Eperjesiová Cséffaiová
Mariann Csehi
Dr Helena Csicselyová
Michal Csicsely
Radoslav Danko (Slovensko)
Alžbeta Darabosová
Alžbeta Gyebrovská Dénesová
Juraj Dolnozemský
Judita Bauková Dunová
Anna Erdeiová
Eva Fábiánová
Pavol Fabulya
Oľga Fodorová
Anna Franková
Karol Galbicsek
Ján Gercsi
Eva Gregorová
Michal Grósz
Margita Gölleszová
Anna Gyivicsánová
Michal Gyivicsán
Žófia Hajnalová
Ondrej Hanko (na Berínskej)
Ondrej Hanko (železničiar)
Tamás Herczeg
Michal Hrivnák
Daniela Horváthová
Annamária Hudáková
Alžbeta Huszárová
Mária Motyovszká Chlebnyická
Anna Chlebnyiczká
Ján Chlebnyiczky
Anna Illésová
Anna Istvánová
Eva Jastrabanová (Slovensko)
Rudolf Kadlečík (Slovensko)
Matej Kesjár
Jozef Kiss
Oldřich Kníchal
Vojtech Kondrót
Emília Kovácsová
Ilona Kovácsová
Pavel Kovács
Ján Krasko (Slovensko)
Ondrej Krupa
Anna Vargová Korcsoková
Alexander Kormos
Anna Kovácsová
Helena Albertiová Kozsuchová
Judita Thuryová Krajcsovicsová
Hajnalka Krajcsovicsová
Pavol Kutyej
Magda Laczová
Štefan Lami
Michal Lászik
Judita Ledzényiová
Mária Liptáková
Natália Maliariková
Anikó Martincseková
Katarína Sebová Maruzsová
Mária Matejdeszová
Magdaléna Mažgútová (Slovensko)
Katarína Miklyová
Belo Miklya
Marianna Milyová
Anna Molnárová
Margita Mótyánová
Natália Lopušná Murvaiová
Ildika Ocsovszká
Daniela Onodiová
Gregor Papucsek
Magdaléna Pažická
Edita Pecsenyová
Tibor Pintér
Judita Molnárová Pribolyszká
Alžbeta Racsková
Judita Rajtárová
Katarína Resutíková
Ibolya Rózsa
Pavel Samuel
Albert Šmihula (Slovensko)
Helena Somogyiová
Juraj Sótyi
Ondrej Štefanko (Rumunsko)
Anikó Strbiková
Katarína Sveczová
Michal Svoreň (Slovensko)
Dr Ferenc Szabó
Judita Szászová
Dorota Szilágyiová
Eva Szilágyiová
Mária Sziváková
Želmíra Súkeníková (Slovensko)
Ján Tadanai
Mónika Tančáková (Slovensko)
Ľubica Tischlerová
Erika Tóthová
Michal Tóth
Sándor Tóth
Mgr. Zlata Trolingová (Slovensko)
Július Tőkés
Angelina Turáková (Ukrajina)
Ján Tuska
Alžbeta Uhrinová
Ladislav Vagaday (Slovensko)
Andrea Vándorová
Vedloczki Józsefné
Žófia Vicziánová
Martin Vozár
Ondrej Zelenyánszki
Alfija Zelmanová
František Zelman
Pavel Žibrita
Marta Weisová (Slovensko)

Ďakujeme, ak menoslov doplníte chýbajúcimi prispievateľmi, ktorých zároveň prosíme, aby nám prepáčili za nepozornosť.

Časopis Napút

Maďarský literárno- kultúrny časopis Napút vychádza od r. 1999, 10 krát ročne. Vydáva ho Nakladateľstvo Napkút, z poverenia umeleckej nadácie Cédrus v Budapešti. Má svoju domovskú stránku, kde všetky materiály, ktoré sú v časopise opublikované, majú svoju internetovú verziu. Je určený pre domácu čitateľskú obec, ale má svojich čitateľov aj v zahraničí, predovšetkým v susedských krajinách.

Kultúra Slovákov v Maďarsku je témou 7. čísla 9. ročníka. Je to najnovšie, posledné číslo Napútu. Svojho druhu a z hľadiska periodika je to prvotina, totiž všetky opublikované materiály sa týkajú Slovákov v Maďarsku, respektívne sú z pera našich autorov, „maďarských Slovákov".

Pre 87. číslo redatori vybrali pomenovanie - „Ej, otvárajte vráta!". Je to verš zo staroslovanskej piesne, o ktorej sa vo svojom článku v Napúte zmieni Ildika Očovská. Časopis má svoje stále rubriky a materiály tohoto čísla sú viac-menej zaradené podľa toho.

Málokedy sa nám naskytne príležitosť podať prehľad kultúry Slovákov v Maďarsku v tlači a masmédiách pre väčšinový národ, pre širšiu verejnosť. Myslím si, že takúto možnosť je treba využiť v záujme nás všetkých.

arer

Zo života Slovákov v Čabe

Skupiny slovenskej ľudovej hudby mesta sa zúčastnili 10. novembra v meste Szeghalom 14. Celoštátnej kvalifikácii usporiadanej Zväzom speváckych a hudobných zborov (KÓTA) pre ľudové spevokoly, hudobné skupiny a sólistov. V regionálnom kole dostala pochvalnú kvalifikáciu skupina Slovenského gymnázia, základnej školy, materskej škôlky a kolégia Limbora. Ľudový spevácky zbor Orgován tretíkrát získal striebornú kvalifikáciu v celoštátnom kole kvalifikácie.

13. novembra zasadala samospráva. Poslanci prerokovali modifikáciu rozpočtu na rok 2008.

15. novembra došlo v Čabianskom oblastnom dome k otvoreniu výstavy s názvom Konope od etnológie po ekologiu, ktorá je výsledkom dlhej spolupráce na spoločnom európskom projekte spolupracovníkov Župného múzea v Arade a Riaditeľstva múzeí župy Békés.

15. novembra v Čorváši, v miestnom kultúrnom dome bola otvorená fotografická výstava ***Alexandra Jiroušeka.*** Výstavu sprostredkoval generálny konzul Slovenskej republiky a bude putovať do ďalších obcí nášho regiónu.

Vedecká rada ***Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku*** (VÚSM) usporiada svoje posledné tohoročné zasadnutie 30. novembra o 10. hod. v békeščabianskom sídle ústavu. Prítomných privíta riaditeľka VÚSM ***Alžbeta Uhrinová Hornoková.*** Členovia vedeckej rady si vypočujú prednášku generálneho konzula SR ***Jána Süliho*** o nových trendoch vo vedení porád, skontrolujú plnenie uznesení z predchádzajúceho zasadnutia rady, prerokujú správu o činnosti ústavu za rok 2007 a pracovný plán na rok 2008.

17. novembra prebiehalo ďalšie stretnutie účastníkov školenia, ktoré organizuje Dom slovenskej kultúry pre vedúcich a členov menšinových organizácií a poslancov samospráv. Hosťom bola **Dr. Emese Kovács**, tajomníčka župnej prokuratúry, ktorá hovorila o typických chybách zakladajúcich listín a odpovedala na podané otázky v tejto téme. Prítomní hodnotili stretnutie za úspešné.

26. novembra došlo k stretnutiu členov miestnej slovenskej samosprávy s voličmi v materskej škôlke na ulici Trefort. Podpredsedníčka ***Dr. Helena Csicselyová*** referovala prítomným o celoročnej práce a poslanec ***Michal Lásik*** hovoril o úspechoch a výchovno-vzdelávacej činnosti čabianskej slovenskej školy.

Naše dedičstvo
menšinová konferencia

Za finančnej podpory *Samosprávy Békešskej župy* zorganizovala *Čabianska organizácia Slovákov* 23. novembra v Békešskej Čabe župnú konferenciu pod titulom ***Ochrana dedičstva a záchrana hodnôt pomocou národností župy Békeš***. O tom, že námet sa stretol aj s predstavami župného zastupiteľského zboru o prioritách, svedčí skutočnosť, že prítomných, medzi ktorými boli v peknom počte i príslušníci väčšinového národa, prišiel pozdraviť *podpredseda Samosprávy Békešskej župy* ***Zoltán Farkas.*** Tematika konferencie bola zostavená tak, aby sa jednotlivé prednášky týkali aj viacerých zložiek dedičstva, od architektúry až po duchovné pamiatky. Oslovení boli prednášatelia z radov všetkých štyroch národností župy. Na konferenciu dostali pozvanie nielen menšinové samosprávy a organizácie župy, ale aj rôzne krúžky a spolky, ktoré sa zameriavajú na tému konferencie, napomáhajúc tak integrovanie hodnôt a spoluprácu menšiny a väčšiny na tomto poli. Cieľom konferencie bolo upozorniť na hodnoty vytvorené národnými menšinami, ktoré sú spoločným dedičstvom minority a väčšinového národa, a výmena skúseností aktivistov formou burzy osvedčených nápadov.

Učitelka nemeckej národnosti v Gyule Szilágyiné Solymosi Mária a predsedníčka Slovenskej samosprávy župy Békés Dr. Helena Csicselyová

Predsedajúcimi konferencie boli: predsedníčka Slovenskej samosprávy župy Békés, ***Dr. Helena Csicselyová*** a predseda Rumunskej samosprávy župy Békés, ***Gyorgy Grósz***.

Medzi prednášateľmi vystúpil ***László Széphegyi*** z Úradu pre ochranu kultúrneho dedičstva, riaditeľ Verejnoprospešnej spoločnosti Legatum ***Juraj Ando, Mária Solymosiová Szilágyiová*** z radu nemeckej národnosti, Rumunka ***Mária Gurzóová Czeglédiová a Borivoj Rusz za Srbov, žijúcich v Maďarsku.***

Po hlavných prednáškach odznelo veľa zaujímavých príhovorov a nápadov o konkrétnej činnosti. Medzi inými sa prítomným prihovorila aj ***Katarína Királyová,*** riaditeľka Slovenského osvetového centra Celoštátnej slovenskej samosprávy.

ia

Sila a krehkosť Nadlacké grafiky v Békešskej Čabe

V *Dome Slovenskej kultúry v Békešskej Čabe* usporiadali výstavu akademickej maliarky ***Márie Štefankovej***. Pôda tohto nášho kultúrneho stánku už tradične slúži ako miesto, kde sa prezentujú výtvarní umelci z Maďarska i zo Slovenska.

V rámci spolupráce medzi dolnozemskými Slovákmi, konkrétne Nadlackou organizáciou Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku a Čabianskou organizáciou Slovákov, svojimi grafikami predstavila umelkyňa z Rumunska. Mária Štefanková je sestrou Slovákom v Maďarsku dobre známeho ***Ondreja Štefanku***. Narodila sa v Nadlaku. Po absolvovaní nadlackého lýcea študovala výtvarné umenie na Univerzite v Temešvári. Pôsobí ako učiteľka výtvarnej výchovy v Školskom stredisku ***Jozefa Gregora-Tajovského*** vo svojom rodnom mestečku. Na vernisáž výstavy ju odprevadili kolegovia a vedenie lýcea. Svojimi výtvarnými dielami sa predstavila obecenstvu na výstavách vo viacerých miestach v Rumunsku i v Maďarsku. Tvorí aj knižné ilustrácie, je autorkou publikácie *Odev nadlackých Slovákov*. Výstavu v Čabe otvorila ***Dagmar Mária Anoca***, profesorka univerzity v Bukurešti. Jej rozbor umeleckého diela ***Márie Štefankovej*** sme uverejnili v Čabianskom kalendári na rok 2008.

Pri prvom pohľade na jemnú, krehkú grafiku, sa vybavia dve silné myšlienkové dominanty, ktoré zároveň vertikálne a horizontálne ohraničujú priestor. Sú to rovina a dom, ako základné tematické okruhy výstavy. Ale ani horizontála roviny nie je strohá, ako ani vertikála nemá iba jednoduchú zvislicu. Architektúra vonkajšieho sveta sa pretavuje aj do zložitejšej architektúry, kompozície obrazu. A medzi týmito základnými súradnicami, osou výšky - pohľad od zeme k nebesiam, a osou roviny, pretrvávania časom v čase, sa odvíja celá životná filozofia obsiahnutá v obrazoch, na niti ktorej sú navlečené dolnozemské symboly.

(br - ai)

Kerešania pri slovenskej klobáse v Čabe

Evanjelických Slovákov z Malého Kereša, ktorí zavítali do Békešskej Čaby na Klobásový festival vítal prekrásny, monumentálny evanjelický kostol a organová muzika. Dojato sa zoznámili so zbierkou čabianskeho slovenského oblastného domu, a kládli si otázku, či sa zariadenie podobá zariadenia svojho slovenského domu, alebo sa v niečom líši od neho. Či sa líši, či nie, nie je dôkladnou otázkou, veď spoločný cieľ, pôvod a láska, ktorá nás spája, zvíťazí nad vzdialenosťou a maličkými rozdielmi. Svedkom toho je, že často sa vzájomne navštevujeme a zúčastníme na podujatiach jedna druhého.

Na miešaní slovenskej klobásy sme sa zúčastnili už druhýkrát, v rámci čoho by sme chceli prezentovať aj pestrú paletu slovenských hodnôt: jablko, hrozno, orechy a dva-tri druhy papriky. Preto sme si pripravili ozdobu stola s prútia viniča a strapcami hrozna, pripomínajúc takto vinič, ktorý nás živý. Stôl sme ozdobili starobylým obrusom a miskou, pričom do kroja oblečené tetky ponúkali domáce pagáčiky z koša a slamenice, ktoré zalievali výborným malokerešským vínom a pálenkou.

Cítili sme sa v Čabe výborne, stretli sme sa s priateľmi a uzavreli aj nové kontakty. A čo bol najvzácnejším výsledkom našej návštevy? Najlepšia klobása, najveselšia skupina, najkrajší kroj a bohato prestretý stôl.

Ďakujeme za milé pohostenie, stretneme sa v máji u nás na celoštátnom festivale závinov.

Zuzana Gmoserová

Vecné vyhodnotenie medzinárodnej vedeckej konferencie

Slovenčina v menšinovom prostredí II.

Cieľom konferencie, usporiadanej v termíne 18-19.10.2007 v Békešskej Čabe bola analýza súčasných a perspektívnych trendov rozvoja a používania slovenského jazyka v menšinovom prostredí, prostredníctvom dialógu odborníkov zhodnotiť reálnu situáciu v tejto oblasti, informovať vedecké publikum o výsledkoch skúmania menšinového jazyka a zapojiť výskumníkov do diskusie o stave a možnostiach používania slovenčiny v menšinovom prostredí.

Prihlásilo sa 105 popredných jazykovedcov, sociológov, etnografov, historikov. Prednášajúcich bolo 76, zo Slovenska (28), Českej republiky (3), Poľska (1), Rumunska (3), Srbska (8), Nemecka (2), Rakúska (1), a Maďarska (30). Prednášky odzneli v sekciách *Jazyky v menšinovom prostredí A a B, Literatúra a médiá v menšinovom prostredí, Slovenský jazyk vo výchovno-vzdelávacom procese, Slovenský menšinový jazyk vo svetle etnológie, Inštitúcie a organizácie a ich zásluha o používanie slovenčiny.*

Prednášky sa zaoberali jazykmi menšín stredoeurópskeho regiónu, ich postavením a perspektívou v EÚ. Spoločnou problematikou prednášok boli otázky identity (týkali sa jej prejavov v rozmanitých sférach ako aj jej starších výrazových foriem), otázky bilingvizmu (v slovensko-maďarskom, slovensko-českom, rumunsko-maďarskom, nemecko-slovenskom, nemecko-lužickosrbskom, taliansko-južnoslovanskom kontexte) a kontaktových javov. Poukázalo sa na typologicky totožné, paralelné a príbuzné javy ako aj na špecifiká typické pre danú menšinu. Viacero prednášok priblížilo problematiku z teoretického hľadiska, prednášky, ktoré sa zameriavali na predstavenie konkrétnych problémov z jazykovej praxe boli tiež teoreticky fundované.

Jazykom konferencie bola slovenčina, po prednáškach sa vytvorila v každej sekcii osožná a obsažná diskusia.

Odbornými garantmi boli ***Slavomír Ondrejovič***, riaditeľ Jazykovedného ústavu ***Ľudovíta Štúra*** SAV a ***Anna Borbélyová***, hlavná vedecká pracovníčka Jazykovedného ústavu Maďarskej akadémie vied.

Odbornú podporu a záujem prejavili ***Dušan Kováč***, podpredseda Slovenskej akadémie vied, v realizácii konferencie vo veľkej miere prispeli partneri V4 Jazykovedný ústav ***Ľudovíta Štúra*** SAV, Univerzita Karlove v Praze, Katedra Pedagogiki, Uniwersytet Słąski.

Medzi asi 50 záujemcami boli predstavitelia samospráv, civilných organizácií školských a kultúrnych inštitúcií, ministerstiev a menšinových úradov. Pedagógovia využili možnosť doškoľovania. Svojou aktívnou účasťou nás úctili ***Juraj Migaš***, veľvyslanec SR v MR a ***Matej Šipický***, predseda Vedeckej rady VÚSM, prorektor Debrecínskej univerzity.

Ako sprievodné akcie sa uskutočnili koncert folklórneho súboru Limbora na počesť 115. výročia narodenia čabianskeho rodáka J. Valašťána-Dolinského a predstavenie Divadelného súboru Organizácie komlóšskych Slovákov, *Pacientka*.

Po konferencii sa uskutočnila pracovná porada partnerov V4 kde sa hodnotila prezentácia doterajších výsledkov a načrtli sa ďalšie smery spolupráce.

Konferencia dosiahla svoj cieľ, vedúci sekcií hodnotili prácu ako užitočnú, úspešnú.

Z materiálov konferencie vydáme recenzovaný zborník.

Podporovateľmi konferencie boli Vyšehradský fond, Úrad vlády pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Riaditeľstvo pre národné a etnické menšiny Úradu vlády MR, ďalšími partnermi boli: Biztos Út Bt, Brokernet, Čabianska organizácia Slovákov a Dom slovenskej kultúry, Hotel Fiume, Múzeum Mihálya Munkácsyho, Primátorsky úrad mesta Békešskej Čaby, Slovenská menšinová samospráva mesta Békešskej Čaby, Župná knižnica.

Ďakujeme za podporovanie nášho podujatia.

Alžbeta Uhrinová-Hornoková, PhD
riaditeľka

Alexander Ján Tóth,PhD
za organizačný výbor

Navštívili sme priateľov v Segedíne

Čabiansky klub Seniorov a členovia Slovenského klub (spolu 35 osôb) sa vybrali na pozvanie Organizácie Slovákov v Segedíne na návštevu tohto blízkeho veľkomesta nášho regiónu. Pri segedínskom Dóme na nich čakali ***Ildikó Makai***, spolupracovníčka slovenského vysielania Maďarského rozhlasu a vysokoškolák ***András Kiszely***, aby predstavili skupine kostol. Pozreli si dvojvežatú dominantu mesta, postavenú v rokoch 1912 – 1929 podľa projektov ***Frigyesa Schuleka***. Vonkajšia dĺžka Dómu je 81 m, šírka 51 m. Veže sú 91 m vysoké. Dóm dostal v roku 1930 organ so 9040 šípmi. Najmenší z nich má 1,2 cm, najväčší zase 5 metrov.

Po prehliadke kostola Čabania zavítali do Národnostného domu, kde ich vítal riaditeľ ***Ferenc Gajda*** a pohostil ich v mene slovenského spolku a samosprávy. Poobede sa zúčastnili Slovenského filmového festivalu a pozreli si film Zima kúzelníkov. Po premietnutí filmu sa stretli s režisérom diela ***Dušanom Frančikom***.

Posledným bodom bohatého programu bolo, že skupina zavítala do segedínskeho hradu na vernisáž výstavy Územie Slovenska v 16-19. storočí. Výstavu otvoril ***Pavel Komora***, spolupracovník Slovenského národného múzea.

Ďakujeme priateľom v Segedíne za dobre organizovaný deň, pohostenie a sprevádzanie. Sme radi, že sme stretli dobrých známych, videli krásy veľkomesta a zabavili sa na slovenskom filme.

aa-ia

Ildika Makaiová v kruhu Čabanov

Martina v Čabe

Čabianski Slováci tradične usporiadajú deň Martina. Na to majú aj dva dôvody. Pokladajú za dôležité pridržiavať sa tradícii, veď Sv. Martin bol jedným z najznámejších svätých. Podľa legendy, keď dostal správu, že ho zvolili za biskupa, schoval sa do husacieho chlievu, lebo sa mu zdalo, že si tento titul nezaslúži. Ale husi ho so svojim gagotaním prezradili. Legendu nám porozprával farár ***Pavol Kutyej*** na podujatí, zorganizovanom v Hotely Fiume. Na deň Martina ľudia jedia preto husacinu, lebo na tento čas sú dobre vykŕmené a dosiahnu dobrú váhu. Pečená hus a nové víno, to je ozajstná slávnosť. „Kto na Martina neje husacinu, po celý rok bude hladovať" - tvrdí porekadlo. A naopak, kto sa jej naje dostatok, okrem toho, že sa aj dobre naje, po celý rok nebude hladovať. Aspoň podľa ľudového rozprávania.

Čabania pokladajú za významný deň Martina aj preto, lebo v roku 1718 práve v tento deň podpísali listinu o založení Békešskej Čaby, a vždy v tento deň volili richtára mesta – pripomenul vo svojom príhovore predseda Čabianskej organizácie Slovákov ***Michal Lásik***.

Z veselice na Martina nemohli chýbať ani žartovné hry a riekanky. Pečenú hus ponúkali s pečenou tekvicou a kašou, k čomu naliali do pohára červené víno.

Na podujatí boli prítomní štyria Martinovia: ***Kovács, Králik, Tóth a Vozár***, ktorí dostali pri príležitosti svojich menín za úlohu nakresliť hus. Pri posmeľovaní obecenstva vznikli zaujímavé kresby, podobajúce sa husi, ktoré žartovne posúdil generálny konzul Slovenskej republiky ***Ján Süli*** a generálny konzul Rumunska ***Jon Fodoreanu***.

V rámci podujatia generálny konzul Ján Suli zahral na fujare a na ústnej harmonike, kým ***Martin Vozár*** na harmonike. Po večere si obecenstvo vypočulo od ***Emoke Soós*** pikantné rozprávky, stvárnené aj pantomímou ***Jána Bertu***. Potom nasledovali čabianske tance od Tanečného súboru Čaba. Podujatie končilo so zábavou, kde hrala kapela Bajcerovcov.

Aa

Večierka v Čabačúde

Slovenská samospráva a miestny spolok Slovákov v Čabačúde už tradične zorganizuje svoj večierok, kam pozýva slovenské spoločnosti a spolky z celej župy. Účastníci sa zabávajú pri čaji a sledujú domácimi pripravený kultúrny program. Stretnutie otvorila predsedníčka miestnej slovenskej samosprávy ***Katarína Fehérová***, ktorá medzi účastníkmi privítala aj notárku obce ***Zuzanu Kasikovú***. Program začali druháčikovia miestnej školy recitovaním, zahrali detské hry a hrali aj na citarách. Čabačúdania sú pyšní, lebo napriek tomu, že výučba slovenčiny prebieha iba rok pod vedením ***Istvána Simona***, deti literárny-, hudobný- a spevácky program predniesli na úrovni. Ďalším vystupujúcim bol Slovenský spevokol z Pitvarošu pod vedením ***Zuzany Keményovej*** – založený v roku 1992 -, ktorý už vystúpil aj na Slovensku, a na kvalifikácii Škovránok dosiahol strieborný stupeň. Po nich zaspievali členovia Slovenského pávieho krúžku z Poľného Berinčoka pod vedením ***Ireny Antala***. Skupina disponuje s bronzovou kvalifikáciou. V nedávnej minulosti vystúpili v Budapešti, v Malom Kereši a v Banke. Stretnutia sa zúčastnil aj čabiansky spevokol Orgován, svoj program zaspieval s citarovým sprievodom ***Michala Boťánskeho***. Po speve nasledoval fantastický tanec komlóšskych tanečníkov pod odborným vedením ***Zuzany Laukovej***, po čom zahrala kapela Kolovrat pod vedením ***Zuzany Bartošovej***. Program končil vystúpením miestneho slovenského spevokolu a kapely. Ich repertoár obsahuje na okolí pozbierané slovenské piesne. Disponujú dvoma strieborными kvalifikáciami, a naposledy v Cserkeszolo získali zlatý stupeň. Odborným vedúcim je manželský pár Major.

Po programe každý si odniesol na pamiatku diplom a maličký upomienkový darček a pri hre čabačúdskej slovenskej kapely sa zabávali až do neskorej noci. Vrátili sa domov s novými zážitkami, dohodnutí na termíne ďalšieho stretnutia.

Aa

Čabiansky pomník hrdinov obnovený

Pamiatku hrdinov padlých v 1. svetovej vojne stráži a pripomína pomník, postavený v Cintoríne hrdinov, kde je pochovaných približne 700 vojakov. Okrem maďarských vojakov, medzi nimi hodne čabianskych Slovákov, odpočívajú tu aj Srbi a Rumuni tiež.

Čabania si vždy vážili Cintorín hrdinov a starali sa aj o hroby, veď príbuzní mnohých občanov mesta padli v boji v cudzích štátoch. Napríklad v Taliansku na okolí Piave, v Galícii a Srbsku. Pomník, stojaci v cintoríne už takmer 100 rokov bol časom poškodený, preto sa jeho obnove ujal Spolok ochranárov mesta. Civilné organizácie a občianske spolky mesta, medzi nimi aj Čabianska organizácia Slovákov prispeli aj finančne k tejto práci.

K vysviacke pomníka došlo za služby evanjelického farára ***Mihálya Németha*** a plebána Antala Szigetiho 31. októbra.

Poslanec miestneho zastupiteľského zboru ***Péter Takács*** vo svojej spomienkovej reči hovoril o 1. svetovej vojne, vyzdvihol rolu čabianskych vojakov a ich hrdinstvo. V mene občanov mesta pri Pomníku hrdinov položil veniec úcty viceprimátor ***Miklós Hanó***, za vojsko podplukovník ***Albert Wertheim*** a za Ochranárov mesta ***Dr. Mihály Simon***, predseda.

aa-ia

Deň krajšieho veku

Čabiansky slovenský klub usporiadal skoro-novembrové stretnutie k Svetovému dňu Starých. Usporiadali ho spolu s členmi svojich družobných spolkov ako sú napríklad Vlastivedný klub, Klub železničiarov a Klub z Gerly. Prítomných vítal radca mestského zastupiteľského zboru ***Tamás Herczeg***. Vo svojom príhovore ocenil prácu členstva klubov. Vyzdvihol peknú úlohu starších ľudí pri odovzdávaní informácií a skúseností mladšej generácie. Poprosil prítomných, aby svoje skúsenosti a zachované tradície odovzdali svojim deťom, vnukom, veď v súčasnom živote s rýchlym tempom sú veľmi dôležité súdržnosť a hodnoty. V kultúrnom programe členka miestneho klubu dôchodcov pani Venczelová zarecitovala báseň, čabiansky Slovenský páví krúžok zaspieval pesničky a ***József Kormányos*** pri citare predniesol vojenské piesne a na záver ***Emília Kovácsová*** od ***Michala Gyivicsana*** zarecitovala básne. Stretnutie končilo s ochutnávkou čabianskej údenej klobásy a spoločným spevom.

Aa

HUMOR

Album vyznania s reprodukciami

Pod názvom ***Vyznanie*** vyšiel album diel maliara ***Jána Várkonyiho (Vlčka)***, ktorý tohto roku oslavuje 60. narodeniny.

Publikácia vyšla v rozsahu sto dvadsať strán a je dielom typografa ***Ferenca Barabása***. Békeščabiansky umelec pripojil k reprodukciám svojich obrazov aj predslov, v ktorom zavedie čitateľov späť do minulosti. S veľkou láskou píše o svojej rodine, rodinnom dome, kde strávil bezstarostné detstvo.

Čitatelia sa môžu zoznámiť s jeho starými otcami ***Valentíňom a Vlčkom***, ako aj s jeho rodičmi. Album obsahuje fotografie deväťdesiatich obrazov, v epilógu je bibliografia a zoznam článkov o výstavách.

Vydanie knihy podporili medzi inými aj miestna slovenská samospráva a Čabianska organizácia Slovákov.

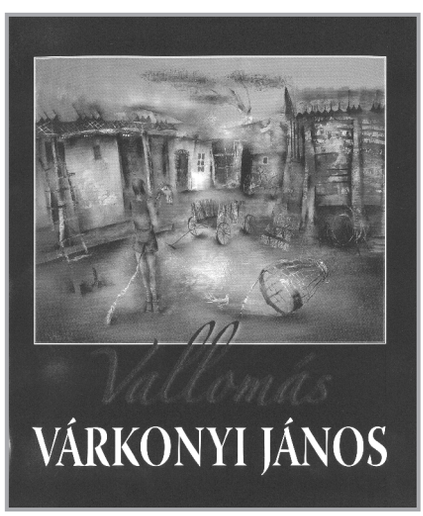

Čabän
Mesačník Slovákov Békéšskej Čaby a okolia
Vydavateľ: Čabianska organizácia Slovákov
Za vydávanie zodpovedajú predseda ČOS
Michal Lásik
a úradujúca predsedníčka Anna Istvánová
(redaktorka Čabäna)
Fotografie: Ján Halas
Adresa redakcie:
Dom slovenskej kultúry
5600 Békéšska Čaba, Kossuthovo nám. 10
Tel., fax: (66) 321-771, (66) 441-750
www.slovak.hu
E-mail: szlovakhaz@globonet.hu
Sadzba a grafická úprava: Boglárka Drimba
Tlačiereň:
Sirályka, Békéscsaba, József Attila u. 2-4.
Náš mesačník vychádza bezplatne,
v náklade 500 výtlačkov, s finančnou podporou
Verejnej nedácie pre národné a etnické
menšiny v Maďarsku a úradu pre Slovákov žijúcich
v zahraničí.
ISSN 1588-3256